

دۆزىنە ۋە نويىپەكانى ھۆشەۋىستى لەناۋ بەنگرا

ئەنۋەر ھىسېن

ناۋى رۇمان: بەبى ھويىن
ناۋى نوسەر: ئەلىساندرۇ بارىكۇ
ۋەركىلرانى لەئىكلىزىيە: ھەزرىتى
چاپى يەكەم ۲۰۰۷
۱۲۹ لاپەرە

كورتە چىرۆكەكە:

بەشى يەكەم "دىالوگىكى نىۋان دىكتور ۋە سى چەكدارە"
"دىكتورىك كە لاپەنگرى ھۆكۈمەتە لە كىلگە يەكدا لە گەل كورۇ كچەكەيدا (نىنا)دا دەژىن، دىكتورۇ زۇر لە ۋە چەكدارە شۇرشىگرانە ۋە ئەنفەست ژەھر خواردوۋ كورۇۋە كوشتو، كە بەرىندارى كەوتونتە ژىر دەستى بۇ چارەسەر"
"لەئىۋارە يەكى درەنگدا، چوار چەكدارى گروپىكى چەبى شۇرشىگرى دىن بۇ كوشتنى دىكتور، كە يەككى لە چەكدارە كان، برايكى بەدەستى دىكتور كوزارۋە.
پاش شەرىكى كورت، دىكتور ۋە كورەكە ۋە كوزرېت ۋە كچە بچكولانەكەشى (نىنا) كەخۇى شارد بوو ھە زىگارى دەبىت.
بەشى دوو ۋە دىالوگى بەردەوامى نىنا ۋە تىتو ۋە كچە يەكە ئە ۋە شەۋە زىگارى بوو (نىنا) بەھۇى ئەسپ سورايكە ۋە دەپرېتە مالى خۇى ۋە پاشان لە قوماردا دەيدۇرېتى ۋە دەبىتە خاۋەنى سى مىندال.
ئە ۋە كچە پاش گەۋرە بوۋىنى ۋە پاش سەركەۋىتى شۇرشى گروپە چەكە، دەكەۋىتە دۋاى چارەنوسى ئە ۋە سى چەكدارە ي بلكيان كوشتو، بۇيە سەرەتا (سالىناس) كەباۋكى كوشت دەكوزرېت ۋە پاشان چەكدارى دوو ۋە (ئىل گورى) دەكوزرېت ۋە بەردەوام دە گەرېت بەدۋاى چەكدارى سىيەم دا، بەلام چارەنوس سەرئەنجام لەجىياتى (تېتو= پىلارو) دەبە دىلارو ژن ۋە مىرد"

x x x

"ھېچ شىك لە ھە ھۋائىر نىيە كە بەزەكەت بلكەت، پوكە ھەر ئەۋىش ھۇت پى دەردۇزىتەۋە"

ئەملام مستاننى

رۇمانى (بەبى ھويىن) جگە لەۋەى لەسەرەتادا روۋداۋىكىمان بۇ دەخاتەرۋو كە بەتراژىدىباي كوشتنى دەستپىدەكەت، بە كلتورى تۆلە، بەچەمكى كوشتنى رەۋا لەپىناۋ بەدپىنىانى يەكسانى ۋە عدالەت ۋە خۇشگوزەرانى بەۋ پىۋەرەنەي كە گروپە چەپ ۋە ماركسى ۋە رىكخراۋە ئۇپۇزسىۋنەكان كارپان پىكردوۋە.
لەبەشى يەكەمى ئەم رۇمانەدا دىالوگىكى سادە ۋە پىر مەترسى لەئىۋان دىكتور (مانۋىل رۇكا) كە سەر بەھۆكۈمەتەۋە سى چەكدارى گروپىكى ماركسى دەستپىدەكەت. دىكتور لەپىناۋ ھۆكۈمەتدا، چەندىن چەكدارى ئەم گروپەي ژەھر خواردوۋ كورۇۋە، كە يەككى لەكوزارۋە كان برايكى

يەككى لەم چەكدارانە، ھەر بۇيە براى كوزارۋە كە (سالىناس) ۋە بە دىكتور دەلى "تائىستا دوۋجار تەقەم كورۇۋە، يەكەمجار شەۋىك بە ئاسماندا دوۋھەم جار كەبرا شۇرشىگرەكەم كوشت لەخەستخانەكەى تودا، بەلام دەمەۋىت بىكەمە سىيەمىن جارو تۇش بكوژم...!"
ئەم دىالوگە ھەرچەندە سادە يە بەلام جيا لەۋە، ھەقىقەتتە مېژۋوى سياسىي ۋە پىر تراژىدىباي نىۋان دەۋلەتە دا گىر كەرەكان ۋە تۆتالىتارىيەكان ۋە گروپ ۋە رىكخراۋە سياسىيە ئۇپۇزسىۋنەكانمان بۇ دە گىرېتەۋە، لەژىر ناۋى ھەقى ۋە عدالەت ۋە شۇرشدا.
جەنگ لە كورتىن مانادا ھىچى جوانى لى بەرھەم نايت، جگە لە كوشتن ۋە بى ماناكردنى جوانىيەكان. ھەرچەندە لەژىر ناۋى ئازادى ۋە عدالەت ۋە مافدايت، ھەر بۇيە (ئەلىساندرۇ بارىكۇ) نوسەرى رۇمانەكە كۇتايى رۇمانەكە دەسپىرېت بەخۇشەۋىستى، گىرانەۋەى چىرۆكەكە بە تۆلەكردنەۋەى خۇشەۋىستى لەجەنگ كۇتايى دېت.
لەناۋ دىالوگى بەردەوامى رۇمانەكەدا، تاكە شتىك تا ساتى كۇتايى رۇمانەكە ونەۋ وچودى نىيە بوۋىنى عشق ۋە خۇشەۋىستى ۋە ئەۋىنە، گەرچى ماناى ئەۋەنىيە كە نوسەر نايتەۋىت ئەم فەزايە بخلوقىنېت ۋە چەمكى عشق ۋە خۇشەۋىستى تىكەل بەروداۋەكان بكات.

نەخىر ئەۋ فەزاي جەنگ ۋە شەرو كوشتارە بالى كىشاۋە بەسەر ۋە لاندادا شەرو جەنگ بۇتە ھەموۋىشت. ھىكايەتەكانى ناۋ ئەم رۇمانە، رەنگە بۇ مېژۋوى بەشەرەت ۋە بەتايەت بەشى يەكەمى رۇمانەكە كە پىرەتە لە تراژىدىباي بەرھەمپەنەرەكانى جەنگ نەموۋەنى دىكتور (مانۋىل رۇكا) كەبىۋاى ھۆكۈمەتەۋە دىچەكدارە شۇرشىگرەكان بوو ۋە ھەزى داۋەتە بىرندارەكان، بۇ ئەۋەى بىانكوزرېت، نامۇنىيە.

كوشتنى منالى دىكتور ھوۋاكارانى رزىم ۋە نامۇنىيە.
گەر ئەۋەش بزىنن خۇدى شۇرشى چەكدارى ۋە پارتىزانانە لەسەر بونىداي تۆلەۋ جەنگ ۋە كوشتار بونىاد دەنرېت. ۋە جىگا يەك بۇ بونى جوانى ۋە رەتكردنەۋەى ئەۋ رەۋشە ناهىلېتەۋە، لەناۋ چىرۆكەكەدا ھەندى گوتەۋ دەستەۋاژە دەبىنى يەكسەر ھەست دەكەى ئەمە ھى رىكخراۋە ئۇپۇزسىۋنەكانە لەمبارەۋەۋە لەلاپەرە ۱۲۹ دەلېن" دەتېم بۇ دۆزەخ، ھەى زۇل" يان لەھەمان لاپەرە دەلى" ئەم كورى قەحىيە دەپەۋىت چى بكات - ديارە مەبەست دىكتورە"

ئە گەر چى ئەم كلتورە ھى خۇدى سىستەمە سياسىيە دىكتاتورىيەكانەۋ خۇدى گروپەكانىش كە زادەى ناۋ ئەم سىستەمە زۇرپەى شتەكان كۇپى دەكەن ۋە دەبىلنەۋە، (ئىل گورى) چەكدار دەلى" سى سال لەۋەۋەبەر بىنېم ژنەكەم بەخىكاۋى ھەلۋاسرابوۋ، كچەكانىشم سەريان تاشراۋە رانپان لەخۇنېدايە"

بىگومان ئەم بەسەرھاتە كەسى ئاسايى بەرھەم ناهىنېت، ھەربۇيە تىل گور دەبىتە چەكدارىك ۋە ۋەكو لە دىالوگ كۇتايى رۇمانەكەشدا لەلاپەرە (۱۰۶) دەلى" من لەھىچ بەشىمان ئېم، دەباۋە شەرمان

كردايەۋ كردمان"
يان لەلاپەرە (۱۰۰) دا دەلېى ئېمە جەنگاۋەرى ناۋجەنگ بوين... تادەلى" ئېمە باۋەرمان بە ھىنەنەدى دۇنيايەكى باشتەر ھەبوۋ"
"سەبارەت بە نوسەران زورجار وتراۋە ھەمنگوۋى كاتى لەدۇنيا تىگەىشت كەزانى دەريا چىيە، ھەلاج ئەۋ رۇژەى خۇاى ناسى، بۇدلىر لەنفەرەت ۋە ھەلە تىگەىشت"

دەمەۋىت بلىم" ئەلىساندرۇ بارىكۇ"
ئەۋكات نەپىيەكانى خۇشەۋىستى دۆزىسەۋە، كە لەجەنگ تىگەىشت"
ھەربۇيە لەناۋ دى جەنگدا لەناۋ تۆلەۋ كوشتاردا عشق ۋە خۇشەۋىستى دەكاتە راپەلەى نىۋان بكوژو كوزارو، نىۋان رى ۋە تۆلە، نىۋان رابردوۋ ۋە داھاۋو"

ھەولدان بۇ سىرەۋەى پاشماۋەكانى جەنگ ۋە رى ۋە كىنەۋ تۆلە، دىقەت بەدەن لەلاپەرە (۴۳) ى ناۋ رۇمانەكەدا برايكى (سالىناس) كە بەرىندارى كەوتوتە دەست ھۆكۈمەت ۋە لەنەخۇشخانەى دىكتورە كاتېك سالىناس ۋە گروپىكى ھاورى دەچن بۇرزار گار بونپان، براكى كەرىندارە بە سالىناس دەلى" تىكايە بكموزە، سالىناس لەلاپەرە (۴۶) دا دەلى" لوولەى دەمانچەكەم كردە ناۋچاۋانى براكەم ۋە تەقەم لېكرود كوشتم"
تا لە لاپەرە (۴۸) دا سالىناس بە دىكتور دەلى" بەلى تۇ ئەۋانت كوشتم"

بۇيە سالىناس پى دەلى" (۳۰۰) كىلۇمەترم برىۋە تا بگەىنە لاي تۇ، دەتكوژم، دەتكوژم، دەتكوژم...
سەرئەنجام ئەم دۇخە دژوارە بەكوشتنى دىكتور ۋە كورە بچكولەكەى كۇتايى دېت ۋە دۋا تەقەى كۇتايى شەرەكەش بەكوشتنى مروقىكى تر كۇتايى دېت"
"نوسەرىك دەلى" لەۋە زەحمەتر نىيە كەلە تەمەنېكدا دەست بە نوسىن بكەيت خەلك تىدا لەۋتى ھەموۋ شت بوپتەۋە" رەنگە ئەمە راست بېت بۇ (بارىكۇ) بەۋ دەلېلەى ئەۋ لەسەر ھىلېك دەنوسىت تازەيەۋ جياۋاز لە نوسراۋەكانى پېش خۇى.

گەرچى ناسىنى ئېمە بۇ نوسىنەكانى بارىكۇ تازەيە، بەلام خۇدى نوسىنەكانى بارىكۇش لە مېژىنە نىيە.
رەنگە يەككى لە خالە گىرنگەكانى نوسىنى بارىكۇ چىنە جوانەكانى بېت، پاش ئەۋەى دىكتور كورەكەى كوزران، نىنای كچى كە خۇى شاردبوۋەۋە يەككى لەچەكدارەكان بىنىشى، بەلام نەيكوشت ۋە پاش سوتانى خانوۋەكەشان، پاش سى رۇژ كابراى ئەسپ سوار نىنا دەبات ۋە دەرات.

تا ئەۋ كانەى نىنا دەجىتە ھەتىۋخانەيەك ۋە پاشان پىاۋىك ھەلېدە گىرپتەۋە، دواترىش لەقوماردا دەدۇرېت بەپىاۋىك بەناۋى (كۆنت) پاش ئەۋەى سى كورى لى دەبى ۋە ناۋەكەى دەگورېت ۋە دەبكات بە (دۇناسۇل).
پەشى دوۋەمى رۇمانەكە پاش (۵۲) سال، بەلى پاش (۵۲) سال دىالوگىكى سەىر لەنىۋان (تېتو) چەكدار كەكاتى خۇى (نىنا) نەكوشت لەگەل (نىنا) دا، دەستپىدەكات.

لەم بەشەدا شتىكى گىرنگ سەرئەنجام

رادەكىشى،
تەۋىش ئەۋ تراژىدىبا بى
ۋىئەيە كەدزى ژن لە كۇمەلگادا پەپرەۋ دەكرىت ۋە لەناۋخۇى رۇمانەكەشدا رەنگدانەۋە ھەيە.
(نىنا) كە رەمى ژنە لەناۋ رۇمانەكەدا، ھەر لەسەرەتاۋە چارەنوسى ناديارە، پاشانىش دەبىتە ھەتىۋخانە ۋە دواترىش رىكاردۇ تۇرىيە دەبىتە لاي خۇى، جيا لەۋەى دەپەۋىت دەستدريژى سىكىسى بكاتە سەر نىنا كە ھىشتا تەمەنى (۱۱) سالە، دواتر شەۋىك لە قوماردا دەيدۇرېت ۋە دىفرۇشىت بە (كۆنت) پاش مردنى كۆنتى مېردى، بۇ بى بەرىكردن لەسەرەت ۋە سامانى مېردەكەى خزمەكانى بەناۋى شىت دەرى ئەكەن.
بەلام دواچار لەسەر دەستى بارىكۇ، ژن دەبىتە پالەۋانى سەرەكى رۇمانەكەۋ نىنا ۋەكو رەمى ژن دەبىتە كەرەكتەرى سەرەكى عشق ۋە لىبورن ۋە پىشنىارى خۇشەۋىستى ۋە سىرەۋەى كلتورى جەنگ ۋە كوشتار عشق ۋە سىكىس ۋە خۇشگوزەرانى، بەلام بارىكۇ زور بەۋردى رۇلى ژن جارىك ۋەكو غەدردلىكراۋ جارىك ۋەكو بەخشنە بەسدەكات.
جىالەۋەش لەبەشى دوۋەمدا ھەردوۋلا ھەم (تېتو-پىدرۇ) ۋە ھەم (نىنا-دۇناسۇل) دان بەگشت ھەقىقەتەكاندا دەبىنى ۋە ئەمەش گەۋرەيەيە.
لەلاپەرە (۱۰۰) دا جارىكى تر دىالوگى نىۋان تېتو ۋە نىنا دەستپىدەكات.
-نىنا دەلى" خوت بە چاۋى خوت بىنېت براكەم دەكوزرې چۈن شتى وادەبىت...?
-تېتو دەلى" ئېمە سەرباز بوين، باۋەرمان بەدۇنيايەكى باشتەر ھەبوۋ، من لەھىچ بەشىمان نىم"
سەرئەنجام (نىنا) ۋەكو (ھەۋا) جارىكى تر لە دابو نەرىتى زەمىنى ۋە خۇاى ۋە ئاسمانىيەكان ياخى دەبى ۋە دەپەۋىت ھەموۋ ئاسەۋارەكانى جەنگ ۋە تۆلە بسىرپتەۋە سەرگردايەتى ياخىبونىكى نامەنتق بكات، بۇيە دواچار بەتېتو دەلى" ھەز دەكەى پىكەۋە دىلدارى بكەن" ئەم قسەيە شۇرشىكە دزى ئەۋ شۇرشەى چەكدارەكان ۋە ھۆكۈمەت، كە كوشتنى ئېلھام بەخشى بوۋە، ئەمجارە لەسەر ماچ ۋە سىكىس ۋە عشق ۋە خۇشەۋىستى دەبىتە ئېلھام ۋە بۇ ھەيشە پىكەۋە لەباۋەشى عشقدا دەن.
(خوین) يك دەرزى لەپېشەۋە (بەبى خوین) كۇتايى دېت، نەك (خوین) يك لەپشتەۋەۋە ترسنوكانە.